

Sak 10/2025 Klager på vedtak om kvote for jakt på gaupe i 2026

Saksutredning fra sekretariatet

Følgende dokumenter legges til grunn for saken:

- Saksframlegg og vedtak i sak 9/2025 *Kvotejakt på gaupe i 2025* og Rovviltnemndas vedtaksbrev av 10.11.2025.
- Klage fra NOAH - for dyrs rettigheter datert 27. november 2025.
- Klage fra Aktivt Rovdyrvern (ARV) datert 20. november 2025.
- Klage fra Telemark Sau og Geit med flere av næringsorganisasjonene i rovviltregion 2 datert 26. november 2025.

Saksopplysninger

Rovviltnemndas vedtak kan påklages til Klima- og miljødepartementet (KLD) innen tre uker etter at vedtaket er gjort kjent. Klage skal rettes til KLD, men framsettes for rovviltnemnda. Nemnda skal vurdere klagen ut fra påklagde forhold og eventuelt nye opplysninger i saken. Dersom nemnda ikke, eller bare delvis, tar klagen til følge, sender nemnda denne med sin tilrådning til KLD for endelig avgjørelse.

Bakgrunn

Innen klagefristen er det mottatt tre klager. Disse er fra *NOAH – for dyrs rettigheter*, Aktivt Rovdyrvern og Telemark Sau og Geit m.fl. NOAH ber om at vedtaket omgjøres og at det ikke åpnes for kvotejakt på gaupe i 2025. Aktivt rovdryrvern ber om at vedtaket omgjøres og at det ikke åpnes for kvotejakt eller at kvoten minimeres til et forsvarlig minimum. Telemark Sau og Geit mener at kvoten må økes og at det områdene med store tap, må kunne tas ut flere individer.

I vedtak av 10. november 2025 – sak 9/2025 – åpnet rovviltnemnda for kvotejakt på gaupe i 2026 med hjemmel i rovviltforskriften § 11. Vedtaket innebærer en samlet kvote på 27 dyr hvorav inntil 12 hunndyr eldre enn ett år. Av disse blir tre dyr, hvorav to voksne hunner, holdt tilbake som reservekvote.

Naturmangfoldloven kapittel II som gir alminnelige bestemmelser om bærekraftig bruk, er lagt til grunn for vedtaket. Basert på sekretariatets saksframlegg i sak 9/2025 fattet rovviltnemnda følgende vedtak om kvote for jakt på gaupe:

« ...

Rovviltnemnda i region 2 viser til at det nasjonale målet om 12 årlige ynglinger av gaupe i regionen er nådd som gjennomsnitt for de tre siste årene. Rovviltnemnda har følgelig

myndighet til å fatte vedtak om kvote for jakt på gaupe etter rovviltforskriften § 11, jamfør også §§ 4 og 7.

Nemnda har fått forelagt den siste tilgjengelige vitenskapelige kunnskapen om gaupas bestandsstatus og utvikling. For å opprettholde en stabil bestand av gaupe nær det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen, anser nemnda at det er behov for å fastsette en kvote for jakt på gaupe i forvaltningsregion 2 Sør-Norge i 2026.

Rovviltnemnda i region 2 har gjort en vurdering av bestandssituasjonen for gaupe, prognosene for videre utvikling, skadesituasjonen og skadepotensialet, jamfør prinsippet om arealdifferensiering, og på dette grunnlaget fastsatt en kvote for jakt på gaupe i 2026 på inntil 27 gauper med en begrensning på inntil 12 hunngauper eldre enn ett år. En kvote på 24 dyr med en begrensning på inntil 10 voksne hunner iverksettes fra jaktstart fordelt på syv kvoteregulerte jaktområder.

Det holdes tilbake en reservekvote på tre dyr, hvorav 2 hunndyr. Ett av de to hunndyrene på reservekvoten, tildeles et jaktområde på bakgrunn av status på felte dyr under kvotejakten. Øvrig reservekvote kan tildeles dersom det foreligger ny informasjon om bestanden.

Ut fra bestandssituasjonen og føringer i forvaltningsplanen, åpnes det for kvotefri jakt i de beiteprioriterte områdene i deler av tidligere Aust-Agder i 2026.

Ordning med å unnta familiegrupper fra kvoten de tre første ukene av jaktperioden, videreføres i 2026.

Vedtaket er fattet med grunnlag i siste tilgjengelige vitenskapelige kunnskap om gaupas bestandsstatus, jamfør naturmangfoldloven § 8. Rovviltnemnda anser at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om virkninger på naturmiljøet i denne saken og føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 tillegges mindre vekt. Nemnda anser at fastsatt kvote ikke vil påføre bestanden en for stor samlet belastning, jamfør § 10. Hensynet til differensiert forvaltning er lagt til grunn for vedtaket, jamfør § 12. Nemnda anser at naturmangfoldloven § 11 ikke er relevant i denne sammenheng.

...»

Vedtaket begrunnelse

Vedtaket bygger på saksframlegget til sak 9/2025 og er gjort ut fra en samlet vurdering av kunnskap om bestandssituasjonen og bestandsutvikling for gaupe i regionen. Videre ble det lagt vekt på kunnskapsbasert erfaring med kvotejakt som bestandsregulerende faktor i regionen.

Kvotens størrelse og begrensning i antall voksne hunndyr i kvoten er satt med hensyn til å sikre at bestanden etter neste års yngling vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen. Fordelingen av kvoten er gjort ut fra prinsippet om arealsonering i forvaltningsplanen.

Klagenes innhold

NOAH - for dyrs rettigheter klager i brev av 27. november 2025 på rovviltnemndas vedtak om kvotejakt på gaupe i 2026. Det anmodes om å ikke åpne for kvotejakt på gaupe i region 2 i 2026. Klagen er omfattende og gjengis ikke i sin helhet. Se vedlagt klage fra NOAH - for dyrs rettigheter.

- Det er kritikkverdig at det åpnes for jakt på gaupe som er kategorisert som sterkt truet på rødlisten.

- *Vilkåret om «høstingsverdig overskudd» er ikke oppfylt* – NOAH viser til at bestanden har vært stabil og synkende og at den i 2020 for første gang på 8 år var over bestandsmålet (nasjonalt). I 2022 var bestanden under bestandsmålet (nasjonalt). NOAH mener derfor at man ikke kan snakke om et «høstningsverdi overskudd».
- Det vises til at rovviltnemnda ikke har vurdert effekten et uttak av 27 individer og kvotefri jakt vil kunne få på økosystemet og det biologiske mangfoldet.
- Basert på gaupas beskyttelse gjennom Bernkonvensjonen, mener NOAH at rovviltnemndas vedtak er basert på feil rettsanvendelse. NOAH mener også at kvotejakten er i strid med Naturmangfoldloven § 5 og artikkel 2 og 7 i Bernkonvensjonen.
- *Økosystemtilnærmingen og prinsippet om samlet belastning har ikke blitt tilstrekkelig vurdert i vedtaket, jf. nml. § 10* – NOAH mener at rovviltnemnda burde vurdere påvirkningen av uttaket opp mot hele den norske bestanden, og ikke kun på en viss andel av bestanden. Det vises til at vi mangler kunnskap om hvordan gaupa påvirkes av kvotejakten og hvordan nedbygging av natur og etablering av ny infrastruktur påvirker gaupebestanden.
- *Vedtaket er ikke tilstrekkelig basert på kunnskapsgrunnlaget, jf. nml. § 8, og føre-var-prinsippet har ikke blitt vurdert i vedtaket, jf. nml. § 9* – NOAH mener at vedtaket bygger på tynt og utilstrekkelig kunnskapsgrunnlag. Kunnskapsgrunnlaget mangler vurderinger knyttet til økologiske konsekvenser av kvotejakta. Vedtaket baserer seg på prognoser med mye usikkerhet. NOAH mener at føre-var-prinsippet burde tillegges med vekt.
- *Den fastsatte kvoten for kvotejakt på gaupe står ikke i forhold til skadeomfanget og andre årsaker til tap* – NOAH mener at den vedtatt kvoten er uforholdsmessig høy, og at det ikke finnes noe juridisk grunnlag for å åpne for kvotejakt på gaupe av en slik omfang, jf. nml. § 16 tredje ledd.
- *Om Kvotefri jakt* – NOAH mener at vilkårene for å tillate kvotefri jakt ikke er oppfylt. Kvotefri jakt i kombinasjon med en høy kvote utgjør en stor risiko for en sterkt truet art, og er ikke i tråd med naturmangfoldloven.

Aktivt Rovdyrvern (ARV) klager i brev datert 20. november 2025 på rovviltnemndas vedtak om kvotejakt på gaupe i region 2 for 2026. De anmoder primært om at vedtaket omgjøres («ugyldiggjøres») eller at kvoten minimeres betraktelig. Klagen gjengis ikke i sin helhet. Se vedlagt klage fra Aktivt Rovdyrvern.

- Aktivt Rovdyrvern uttrykker bekymring for at det er åpnet for kvotefri jakt i deler av regionen. De mener at dette gjør at man har manglende kontroll på antall dyr som felles. Det vises til at man i 2025 hadde kvotefri jakt, og at det totale uttaket gikk over den fastsatte kvoten for jakta. De mener at kvotefri jakt er faglig uforvarlig.
- *Usikkert kunnskapsgrunnlag og tilsidesettelse av føre-var-prinsippet* - Aktivt Rovdyrvern viser til at det er usikkerheter knyttet til bestandsestimatet og påvirkningen det vedtatte uttaket vil ha på gaupebestanden. ARV mener at føre-var-prinsippet bli tilsidesatt, og at mangel på kunnskap skal møtes med økt varsomhet. På bakgrunn av usikkerheten mener ARV at vedtaket er i strid med lovens krav til forsvarlig beslutningsgrunnlag.
- *Feil anvendelse av naturmangfoldloven §§ 5 og 14* – Når kunnskapsgrunnlaget er usikkert, total dødelighet ikke er kontrollerbar, og bestanden ligger tett opp mot bestandsmålet, foreligger det ingen adgang til å la beitenæringens interesser være utslagsgivende. Vedtaket representerer derfor en uriktig anvendelse av § 14.
- *Manglende vurdering av samlet belastning* – Vedtaket inneholder ingen sammenhengende vurdering av samlet belastning, slik naturmangfoldloven krever.
- *Saksbehandlingsfeil og avvik fra faglige råd* - Nemnda konkluderer uten å drøfte verken unøyaktigheten i datagrunnlaget eller risikoen for feiluttak.

- *Vedtaket er i strid med Bernkonvensjonen og innebærer et internasjonalt lovbrudd.*

Telemark Sau og Geit m.fl. klager i brev datert 26. november 2025 på rovviltnemndas vedtak om kvotejakt på gaupe i region 2 for 2026. De anmoder primært om at den totale kvoten for uttaket økes for å få bestanden ned på bestandsmålet, og at en større del av kvoten må tildelast områder med store tap.

- De viser til at bestanden i region 2 de siste tre årene har økt fra 12 familiegrupper og til 17,5 i 2025. Med den vedtatte kvoten mener de undertegnede bondeorganisasjonene at det er verken realistisk eller sannsynlig at bestanden vil komme ned på bestandsmålet etter endte kvotejakt.
- Bestandsgjennomsnittet de siste 3 årene er 15,2 familiegrupper. Dette viser at det er ingen tvil om at kvoten har vært for lav de siste årene.
- Ved å unnta familiegrupper de første tre ukene av jakten, freder man i praksis familiegrupper. Når bestanden ligger så langt over bestandsmålet, burde det være uproblematisk å åpne opp for uttak av familiegrupper.
- Det burde tas ut flere dyr i områder med my tap. Sau og Geit minner om at kvotejakt er det viktigste forebyggende tiltaket for å redusere tapet av beitedyr til gaupe.

Sekretariatets vurdering

NOAH - for dyrs rettigheter er en ideell medlemsorganisasjon som jobber for å motvirke utnytting og mishandling av dyr. *Aktivt Rovdyrvern* er en frivillig organisasjon som jobber for å bevare de fire store rovdyrene i Norge. *Telemark Sau og Geit (med flere næringsorganisasjoner)* er en faglig medlemsorganisasjon for folk med sau, geit og gjeterhund. Sekretariatet anser organisasjonene for å ha rettslig klageinteresse i saken. Klagen er framsatt innen klagefristen.

Sekretariatet vurderer klagen fra NOAH - for dyrs rettigheter og Aktivt Rovdyrvern til å gjelde at det ikke bør åpnes for kvotejakt på gaupe i region 2 i 2026 og til dels på fordelingen og størrelsen på kvoten som er satt for 2026. Sekretariatet vurderer klagen fra Telemark Sau og Geit til å gjelde at det burde åpnes for en større kvote og at fordelingen av kvoten ikke er rettet nok mot områder med store tap. Rovviltnemndas vedtak ble fattet med grunnlag i nasjonale politiske føringer om at rovviltbestandene skal forvaltes så nær opp mot fastsatt bestandsmål som mulig. Videre er det lagt til grunn et omfattende kunnskapsgrunnlag belyst i sak 9/2025, herunder NINA Rapport 2624 og Rapport nr. 2-2025 fra Rovdata. I tillegg ble det i møtet gitt oppdatert informasjon om taps- og skadeomfanget sist beitesesong.

Vedtaket bygger på sekretariatets saksframlegg og med vurderinger etter naturmangfoldloven §§ 8-12. Jakt på gaupe skjer i samsvar med viltloven § 9, jamfør naturmangfoldloven § 16. Forskrift om jakt- og fangsttider m.m., fastsatt av Miljødirektoratet 21. januar 2022, angir jaktbare arter og jakttidsrammer fram til og med mars 2028. Gaupe omfattes av forskriften, men jakt er kun tillatt i de områder der rovviltnemnda eller Miljødirektoratet har fastsatt kvote eller tillatt kvotefri jakt. Rovviltnemnda vurderer ut fra det at de har myndighet til å fatte vedtak i tråd med rovviltforskriften, vurderinger etter naturmangfoldloven og politiske føringer (rovviltforliket).

To av klagenes vektlegger i stor grad gaupas nasjonale rødlistestatus og ulike måloppnåelse i rovvilt-regionene. Regional rovviltforvaltning forholder seg til de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for regionen og politiske føringer. Ut fra dette anser sekretariatet at rovviltnemndas vedtak bygger på

tilstrekkelige vurderinger etter naturmangfoldloven § 8 om kunnskapsgrunnlaget, § 9 om føre-var-prinsippet og § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning.

Klagene fra NOAH - for dyrs rettigheter og Aktivt Rovdyrvern vektlegger blant annet at den fastsatte kvoten for kvotejakt er uforholdsmessig høy sett i sammenheng med skadeomfanget og andre årsaker til tap, og at hunndyrkvoten er for stor. I saksfremlegget vises det til at vi i de siste årene har hatt en økning i antall dokumenterte gaupeskader. Antall sau og lam erstattet til gaupe de siste fire årene har ligget forholdsvis jevnt, med en liten økning i 2021 (2019-2022). Rovviltnemnda forholder seg til bestandsmålet, og at en effektuering av vedtatt kvote mest sannsynlig vil gi en bestand rundt bestandsmålet på 12 årlige ynglinger før jakt i 2027.

Det klages på at det er åpnet for kvotefri jakt i deler av tidligere Aust-Agder. I forvaltningsplanen for rovviltregion 2 er deler av tidligere Aust-Agder innenfor beiteprioritert sone. Her er det ikke mål om yngling av gaupe. Forvaltningsplanen sier at det kan åpnes for kvotefri jakt når bestandsmålet er nådd og situasjonen ellers tilsier det. I år er bestandssituasjonen slik at den ligger over bestandsmålet med 5,5 familiegrupper (det er registrert 17,5 familiegrupper). Ut ifra dagens situasjon mener nemnda at det er grunnlag for å åpne for kvotefri jakt i det beiteprioriterte området i 2026. Vi gjør oppmerksom på at rovviltnemnda til enhver tid kan endre vedtaket sitt, dersom det dukker opp nye informasjon som tilsier at dette bør gjøres. Dette gjelder også for kvotefritt område.

I klagen fra Telemark Sau og Geit klages det på at kvoten ikke er stor nok for å få bestanden ned på bestandsmålet, og at kvoten burde vært rettet mer mot områder med store tap. Sekretariatet vil informere om at man ikke fullt ut ser effekten av jakten som ble gjennomført i 2025, og at den foreslåtte kvoten i henhold til prognosene, vil få bestanden betraktelig nærmere bestandsmålet på 12 årlig ynglinger. I rovviltnemndas vedtak er det lagt vekt på at det er ønskelig å ta ut flest gauper i områdene med mye beitedyr og skader fra gaupe. Sekretariat mener dette kommer frem av vedtaket, men vi vil også understrek at dette vil bli vektlagt ved fordeling av restkvoten når vi går fra 7 til 4 jaktområder og ved fordeling av reservekvoten.

Vi kan ikke se at klagen anfører vesentlige nye opplysninger som ikke forelå ved vedtakstidspunktet.

Sekretariatet oppfatter deler av anførselene i klagen som en mer generell klage over politiske mål for forvaltningen av gaupe enn forvaltningen i region 2 direkte. Det vises til at vedtaket utgjør en uforsvarlig forvaltning av en sterkt truet gaupebestand og brudd på nasjonal- og internasjonal lov. Prognosene tilsier at det er sannsynlig at bestanden i region 2 vil ligge over bestandsmålet før jakt i 2026. Også for landet som helhet tyder prognosen på at bestanden før neste års jakt vil ligge over bestandsmålet. Rovviltforliket (2011) tilsier at forvaltningen skal skje på en slik måte at antall ynglinger holdes så nært bestandsmålet som mulig. Vedtatt kvote for 2026 er satt for å balansere bestanden nær det nasjonalt fastsatte målet for regionen. Siden 2018 har antallet påviste familiegrupper ligget over bestandsmålet for region 2 med unntak av i 2022, da bestanden var på bestandsmålet. Siden 2006 har gaupebestanden i region 2 kun vært under bestandsmålet i 2016 og 2017. Erfaringer fra region 2 har vist at lavere kvote og år uten jakt, raskt kan øke bestanden om den ett år skulle falle under målet.

Basert på sekretariatets vurdering og nemndas vedtak i saken, og det faktum at det ikke foreligger nye vesentlig opplysninger, legger vi frem forslag om ikke å ta klagen til følge.

Sekretariatets innstilling.

Rovviltnemnda har med grunnlag i klager fra NOAH – for dyrs rettigheter, Aktivt Rovdyrvern (ARV) og Telemark Sau og Geit (m.fl.) vurdert vedtaket om kvotejakt på gaupe i 2026 på nytt. Det har ikke framkommet ny kunnskap eller nye opplysninger som tilsier at vedtaket burde endres.

Vedtak av 10. november 2025 om kvotejakt på gaupe i 2026 opprettholdes, og klagene oversendes Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse.